

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 49/22
Luxemburg, den 22 mars 2022

Domar i målen C-117/20,
Bpost, och C-151/20, Nordzucker m.fl.

Kumulering av förfaranden och påföljder av straffrättslig karaktär på konkurrensrättens område: Domstolen preciserar vilket skydd unionsrätten ger mot dubbel straffbarhet

I Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) föreskrivs att "[i]ngen får lagföras eller straffas på nytt för en lagöverträdelse för vilken han eller hon redan har blivit frikänd eller dömd i unionen genom en lagakraftvunnen brottmålsdom i enlighet med lagen". I två domar som meddelas idag uttalar sig domstolen om omfattningen av det skydd som ges genom detta förbud mot dubbel straffbarhet (som också kallas principen *ne bis in idem*) på konkurrensrättens område.

Målet Bpost

Bolaget Bpost ålades successivt böter av två nationella myndigheter. I juli 2011 ålades bolaget först böter på 2,3 miljoner euro av tillsynsmyndigheten för postsektorn, vilken förklarade att det rabattsystem som Bpost hade tillämpat från och med år 2010 var diskriminerande gentemot vissa av bolagets kunder. I mars 2016 upphävde Cour d'appel de Bruxelles detta beslut genom en dom som vunnit laga kraft,¹ med motiveringen att den aktuella prissättningen inte var diskriminerande.

Under mellantiden hade konkurrensmyndigheten, i december 2012, ålagt Bpost böter på nästan 37,4 miljoner euro för missbruk av dominerande ställning, på grund av att detta bolag hade tillämpat samma rabattsystem under perioden januari 2010–juli 2011. Bolaget Bpost hävdade vid Cour d'appel de Bruxelles, med hänvisning till principen *ne bis in idem*, att detta andra förfarande inte var lagenligt.

Målet Nordzucker m.fl.

Högsta domstolen (Österrike) har att pröva ett överklagande från den österrikiska konkurrensmyndigheten i vilket denna yrkar att Högsta domstolen ska förklara att Nordzucker, som är en tysk sockerproducent, har åsidosatt unionsrätten vad gäller karteller och österrikisk konkurrensrätt samt ålägga Südzucker, som är en annan tysk sockerproducent, böter för samma överträdelse. I detta förfarande hänvisas det särskilt till ett telefonsamtal under vilket företrädare för de båda företagen hade diskuterat den österrikiska sockermarknaden. Detta samtal hade redan omnämnts av den tyska konkurrensmyndigheten i ett beslut som vunnit laga kraft. I detta beslut konstaterade denna myndighet att de två företagen hade åsidosatt såväl unionsrätten som österrikisk konkurrensrätt och ålade Südzucker böter på 195,5 miljoner euro.

Domstolen (stora avdelningen) erinrar om att principen *ne bis in idem* i de båda målen endast ska tillämpas om två villkor är uppfyllda, nämligen dels att det tidigare beslutet har vunnit laga kraft (*bis*-villkoret), dels att det tidigare beslutet och åtgärder eller senare beslut avser samma beteende (*idem*-villkoret).

¹ Denna dom har meddelats efter en begäran om förhandsavgörande till domstolen (dom av den 11 februari 2015, Bpost, C-340/13).

Domstolen preciserar att **på konkurrensrättens område är, i likhet med vad som är fallet med annan unionslagstiftning, det relevanta kriteriet för att bedöma huruvida det är fråga om samma överträdelse (*idem*) att de faktiska omständigheterna är identiska**, i den meningen att de utgör en helhet av konkreta omständigheter som är ouppslösligt förbundna med varandra, varvid dessa har lett till ett frikännande eller en slutgiltig fällande dom mot den berörda personen. Domstolen erinrar emellertid om att det i lag får föreskrivas begränsningar av möjligheten att utöva en grundläggande rättighet, såsom den rättighet som följer av förbudet mot dubbel straffbarhet (principen *ne bis in idem*), om de respekterar det väsentliga innehållet i dessa rättigheter, är nödvändiga och faktiskt svarar mot de mål av allmänintresse som erkänns av unionen.

Målet Bpost

Enligt domstolen utgör det skydd som följer av stadgan, med beaktande av denna möjlighet att begränsa tillämpningen av principen *ne bis in idem*, **inte hinder** mot att ett företag åläggs böter för en **överträdelse av konkurrensrätten** om detta företag, för samma gärning, **redan har varit föremål** för ett slutligt beslut efter ett förfarande för **överträdelse av sektorsspecifika bestämmelser** (exempelvis den postlagstiftning som reglerar Bposts verksamhet). Denna kumulering av förfaranden och påföljder förutsätter emellertid att det finns **klara och exakta bestämmelser** som gör att det går att förutse vilka handlingar och underlåtenheter som kan bli föremål för en sådan kumulering och även möjliggör en **samordning mellan de båda behöriga myndigheterna**. De båda förfarandena måste dessutom ha genomförts på ett tillräckligt samordnat sätt och ligga **nära varandra i tiden och de samlade påföljderna måste stå i proportion till överträdelsernas allvar**. I annat fall **åsidosätter den andra ingripande myndigheten förbudet mot dubbel straffbarhet genom att inleda förfaranden**.

Målet Nordzucker

Enligt domstolen utgör principen *ne bis in idem* **inte hinder** mot att en konkurrensmyndighet i en medlemsstat inleder ett förfarande mot ett företag och ålägger det böter för en överträdelse på grund av ett **beteende** som har haft ett **konkurrensbegränsande syfte eller resultat i denna medlemsstat**, trots att en konkurrensmyndighet i en **annan medlemsstat redan har omnämnt** detta beteende i ett **slutgiltigt beslut**. Domstolen understryker emellertid att **sistnämnda beslut inte får grundas på ett konstaterande om ett konkurrensbegränsande syfte eller resultat på den förstnämnda medlemsstatens territorium**. Om så tvärtom är fallet, **åsidosätter den andra konkurrensmyndigheten, som inleder ett förfarande som rör detta syfte eller resultat, mot förbudet mot dubbel straffbarhet**.

Genom den andra frågan har domstolen getts tillfälle att uttala sig om tillämpningen av principen *ne bis in idem* på förfaranden som rör tillämpningen av ett program för förmånlig behandling och i vilka böter inte har ålagts. Domstolen anger i detta sammanhang att principen *ne bis in idem* är tillämplig på ett förfarande för tillämpning av konkurrensrätten, i vilket, på grund av att en berörd part deltar i det nationella programmet för förmånlig behandling, det enbart är möjligt att fastställa att konkurrensrätten har överträtts.

PÅPEKANDEN: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i fulltext samt resuméer ([C-117/20](#) och [C-151/20](#)) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127